

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2569

Vragen van het lid **Heerts** (PvdA) aan de minister van Justitie over *het betalen van borgsommen in plaats van voorarrest*. (Ingezonden 1 april 2009)

1 Kent u het bericht «Europa dwingt tot vaker toepassen van de borgsom in het Nederlandse strafprocesrecht»?¹

2 Hoe vaak wordt jaarlijks ter zekerheidstelling van de voorwaarden voor schorsing van voorlopige hechtenis de storting van een geldsom (borgsom) gevraagd, zoals bedoeld in artikel 80 van het Wetboek van Strafvordering? Om welke bedragen gaat het?

3 Deelt u de mening dat de huidige borgsomregeling «de borgsom, omdat het een complex systeem is, maar zelden [wordt] gebruikt.» en dat rechters «met duidelijke richtlijnen [...] eerder geneigd zijn de borgsom toe te passen»? Zo ja, wat gaat u hieraan doen? Zo nee, waarom niet?

4 In hoeverre kunnen Europese verdragen, bijvoorbeeld over het Europees surveillancebevel, een druk op Nederland gaan leggen om meer voor alternatieven voor het voorarrest te gaan kiezen, waaronder het opleggen van een borgsom?

5 In hoeverre laat het Nederlands recht het opleggen van de bovenbedoelde borgsom naar draagkracht toe? Zo er juridische belemmeringen zijn, welke zijn dat?

6 Deelt u de mening dat het naar draagkracht opleggen van een borgsom aan een verdachte van een vermogensdelict tevens kan dienen als een vorm van voorschot op een eventuele maatregel tot terugbetaling van wederrechtelijk verkregen voordeel op basis van artikel 36e Sr of andere wijzen van afkomen van criminele winsten? Zo ja, in hoeverre ziet u nu al mogelijkheden om de borgsom op deze wijze in te zetten? Zijn daarvoor wetswijzigingen nodig? Zo ja, welke? Zo u geen mogelijkheden ziet voor een dergelijk gebruik van de borgsom, waarom niet?

7 Bestaat nu al de mogelijkheid om ten behoeve van een mogelijke «pluk ze-maatregel» of een andere vordering conservatoir beslag te leggen op een door een verdachte betaalde borgsom? Zo nee, waarom niet? Wat moet er gebeuren om dit wel mogelijk te maken? Bestaat nu al de mogelijkheid om ten behoeve van een «pluk ze-maatregel» conservatoir beslag te leggen op een door een derde betaalde borgsom? Zo nee,

waarom niet? Wat moet er gebeuren om dit wel mogelijk te maken?

¹ Erasmus Universiteit, 20 maart 2009
http://www.eur.nl/professionals/postacademisch_onderwijs/nieuws/detail/article/10167/

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Albayrak** (Justitie) (ontvangen 4 mei 2009)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 2521.

1 Ja.

2 Het College van procureurs-generaal en de Raad voor de rechtspraak hebben mij bericht dat over de frequentie van de toepassing van de borgsom in het kader van de schorsing van de voorlopige hechtenis en de hoogte van die borgsom geen cijfers beschikbaar zijn.

Aangenomen mag worden dat de borgsom zeer zelden, hooguit in een beperkt aantal gevallen per jaar, wordt opgelegd. Dat wordt ook bevestigd in het onderzoek waarnaar is verwezen in vraag 1.

3 Mij zijn thans geen signalen uit de praktijk bekend waaruit blijkt dat er grotere behoefte bestaat aan de toepassing van de borgsomregeling. Wel is mij duidelijk dat er behoefte bestaat aan maatregelen die direct kunnen ingrijpen op het gedrag van

de verdachte voorafgaand aan de berechting, zonder dat deze maatregelen altijd vrijheidsbeneming impliceren.

In aansluiting op de implementatie van het door vragensteller in vraag 4 bedoelde EU-kaderbesluit zal ik de vaste adviesorganen uit de strafrechtspleging vragen of zij, en zo ja onder welke condities, ruimte zien voor meer toepassing van de borgsomregeling, mede gelet op de algemene – mede uit het EVRM voortvloeiende – verplichting om de toepassing van vrijheidsbeneming voor de berechting zo beperkt mogelijk te houden. Op basis van deze informatie zal ik een beslissing nemen over de vraag of nadere wetgeving – na de implementatie van het kaderbesluit – wenselijk is.

4

Ter gelegenheid van de JBZ-Raad van 27 en 28 november 2008 is een politiek akkoord bereikt over een ontwerp-kaderbesluit van de EU inzake de toepassing, tussen de lidstaten van de Europese Unie, van het beginsel van wederzijdse erkenning op beslissingen inzake toezichtmaatregelen als alternatief voor voorlopige hechtenis. In een eerder stadium werd naar dit kaderbesluit verwezen met de naam Europees surveillancebevel, maar het kaderbesluit heeft inmiddels een andere naam gekregen vanwege het feit dat geen sprake meer is van een Europees bevel, maar van wederzijdse erkenning van nationale beslissingen.

Het kaderbesluit maakt het mogelijk, in geval van schorsing van de voorlopige hechtenis in het land waar een strafvervolging plaatsvindt, dat het toezicht op de naleving van aan die schorsing te verbinden voorwaarden plaatsvindt in het land waar de verdachte naar terugkeert, te weten het land waar hij zijn vaste en wettige verblijfplaats heeft. De verwachting bestaat dat dit kaderbesluit eraan kan bijdragen dat in zaken waarin sprake is van een verdachte die niet in het land van vervolging woonachtig is, vaker tot schorsing van de voorlopige hechtenis kan worden overgegaan. Het kaderbesluit bevat echter geen verplichting om tot schorsing van voorlopige hechtenis over te gaan en evenmin een recht van de verdachte op de toepassing van alternatieven voor voorlopige hechtenis. De eventuele schorsing van de

voorlopige hechtenis wordt beheerst door het nationale recht van de lidstaten van de EU (artikel 2, lid 2, van het kaderbesluit).

Uit het Kaderbesluit vloeit voor de lidstaten geen verplichting voort om de nationale regeling zo aan te passen dat het gebruik van de zekerheidstelling bij schorsing van de voorlopige hechtenis wordt uitgebreid. Evenmin bevat dit besluit een verplichting om, op aangeven van de lidstaat waar de vervolging plaatsvindt, toezicht te houden op het storten van een borgsom en de daaraan verbonden voorwaarden. De borgsom valt onder de optionele regeling van artikel 8, lid 2, van het kaderbesluit.

5

Artikel 80, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering geeft de rechter de mogelijkheid de voorlopige hechtenis onder voorwaarden te schorsen en daarbij al dan niet een zekerheidstelling voor de nakoming van de voorwaarden vast te stellen. In het derde lid van dit artikel is niet meer bepaald dan dat de zekerheidstelling kan bestaan uit de storting van geldwaarden of de verbintenis van een derde als waarborg. De rechter kan dus bij het vaststellen van de hoogte van een borgsom rekening houden met alle van belang geachte factoren, waaronder de draagkracht van de verdachte.

6 en 7

Uitgangspunt van het beleid is dat wederrechtelijk verkregen voordeel zo veel mogelijk wordt ontnomen. Dit betekent dat in geval van een strafvervolging ook zoveel mogelijk wordt gezocht naar vermogensbestanddelen van de verdachte en dat, indien deze worden aangetroffen, conservatoir beslag wordt gelegd met het oog op de ontneming van het wederrechtelijke verkregen voordeel. Conservatoir beslag kan worden gelegd op alle zaken en vermogensrechten die de verdachte toebehoren, maar onder omstandigheden ook op voorwerpen die aan anderen toebehoren. Ook op vorderingen die de verdachte heeft, kan beslag worden gelegd. Dat geldt dus ook voor de storting van een borgsom in het kader van de schorsing van de voorlopige hechtenis.

Het is bekend dat criminelen er veel aan doen om de opbrengsten van

hun criminele activiteiten zoveel mogelijk aan het oog van de overheid (Justitie en Belastingdienst) te onttrekken. Het lijkt in dit verband niet erg waarschijnlijk dat voorlopig gehechten gauw geneigd zullen zijn zelf op voorhand hun vermogen bloot te stellen aan conservatoir beslag voor de ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel als gevolg van het storten van een borgsom in het kader van de schorsing van de voorlopige hechtenis.